

Intelligens specializáció és a feldolgozóipar jelentősége Magyarország városrégióiban

Vas Zsófia

Szegedi Tudományegyetem

Gazdaságtudományi Kar

Közgazdasági és Gazdaságfejlesztési Intézet

Mi az intelligens specializáció?

- A specializáció nem úgy jelenik meg, mint korábban, a regionális gazdaságfejlesztési (ágazati vagy klaszter) politikákban
- Hangsúly a diverzifikáción van → **„intelligens diverzifikáció”** (Björn Asheim szavaival élve)
- Minden régió azonosítja, hogy milyen területen van már meglévő vagy potenciális versenyelőnye, amelyre képességei alapján építeni, szakosodni tud
- Alapja a „entrepreneurial discovery” → A strukturális átalakuláshoz nem „egyetlen” vállalkozó tevékenységének, hanem az érintettek aktív kritikus tömegének és részvételének, interakciójának eredménye

Kutatás célja

- Cél: feldolgozóipar jelentőségének feltérképezése Magyarország városrégióban
- Ok: Helyi-alapú (place-based) politikák kiemelt figyelmet fordítanak a gazdasági tevékenységek térbeliségére
- Ezért vizsgáljuk a feldolgozóipari tevékenységek (13 ágazatcsoport) egyes városrégiókban való súlyát, illetve az összes városrégióhoz, valamint a nemzetgazdaság egészéhez viszonyított relatív helyzetét
- Eredmények rámutatnak arra, hogy melyek azok a feldolgozóipari tevékenység, amelyekre városrégióknak specializálódni érdemes
- Miért a feldolgozóipar a városrégiókban?

Városrégiók (nagyvárosi településegységek)

Városrégiók jelentősége Magyarország térszerkezetében

Megnevezés	Lakónépesség		Működő társas vállalkozások, ezer lakosra, 2010	Egy adófizetőre jutó szja alapot képező jövedelem, ezer forint, 2011	A nyilvántartott álláskeresők aránya (%) a munkaképes korú népességből, 2011
	Fő	Változás a 2002. évihez képest, %			
Központok és társközpontok összesen	4 206 316	1	61	2 135	5,5
Település-együttesekbe tartozó egyéb települések összesen	929 384	12	38	1 822	6,4
Település-együttesekbe nem tartozó városok összesen	2 408 490	-7	24	1 549	9,7
Település-együttesekbe nem tartozó községek összesen	2 413 541	-7	15	1 336	12,4
Ország összesen	9 957 731	-2	39	1 772	8,4

Feldolgozóipari ágazatcsoportok

Kód	TEÁOR'08
C	Feldolgozóipar
CA	Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása
CB	Textília, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása
CC	Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység
CD	Kokszgyártás, kőolajfeldolgozás
CE	Vegyipar, vegyi anyag, termék gyártása
CF	Gyógyszergyártás
CG	Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása
CH	Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása
CI	Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása
CJ	Villamos berendezés gyártása
CK	Gép, gépi berendezés gyártása
CL	Járműgyártás
CM	Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása

Módszertan

(European Cluster Observatory klaszterfeltérképezési módszertana)

- **Méret:** Ha egy adott városrégióban lévő iparág (klaszter) foglalkoztatottjainak száma a városrégiók összfoglalkoztatottjainak jelentős hányadát teszik ki, akkor nagyobb a valószínűsége annak, hogy az iparág (a klaszter) jelentős gazdasági hatással bír.
→ Legjobb 10%-ba kerülő egy csillagot kap.
- **Specializáció:** Ha egy városrégió egy adott iparágra (klaszterre) a nemzetgazdaság egészét tekintve jobban specializálódott, akkor ez arra utalhat, hogy a klaszter gazdasági hatásai olyan erősek, hogy a klaszter képes más, kapcsolódó tevékenységeket vonzani a térségbe.
→ Lokációs hányados ($LQ \geq 2$)
- **Fókusz:** Ha egy iparág (klaszter) az adott városrégióban lévő összes foglalkoztatott jelentős hányadát teszi ki, akkor nagyobb a valószínűsége a tudástúlsordulásnak és az együttműködéseknek. A regionális fókusz vizsgálatával kiderül, hogy egy városrégió mennyire fókuszál egy iparági (klaszter) tevékenységre.
→ Legjobb 10%-ba kerülő egy csillagot kap.

Eredmények

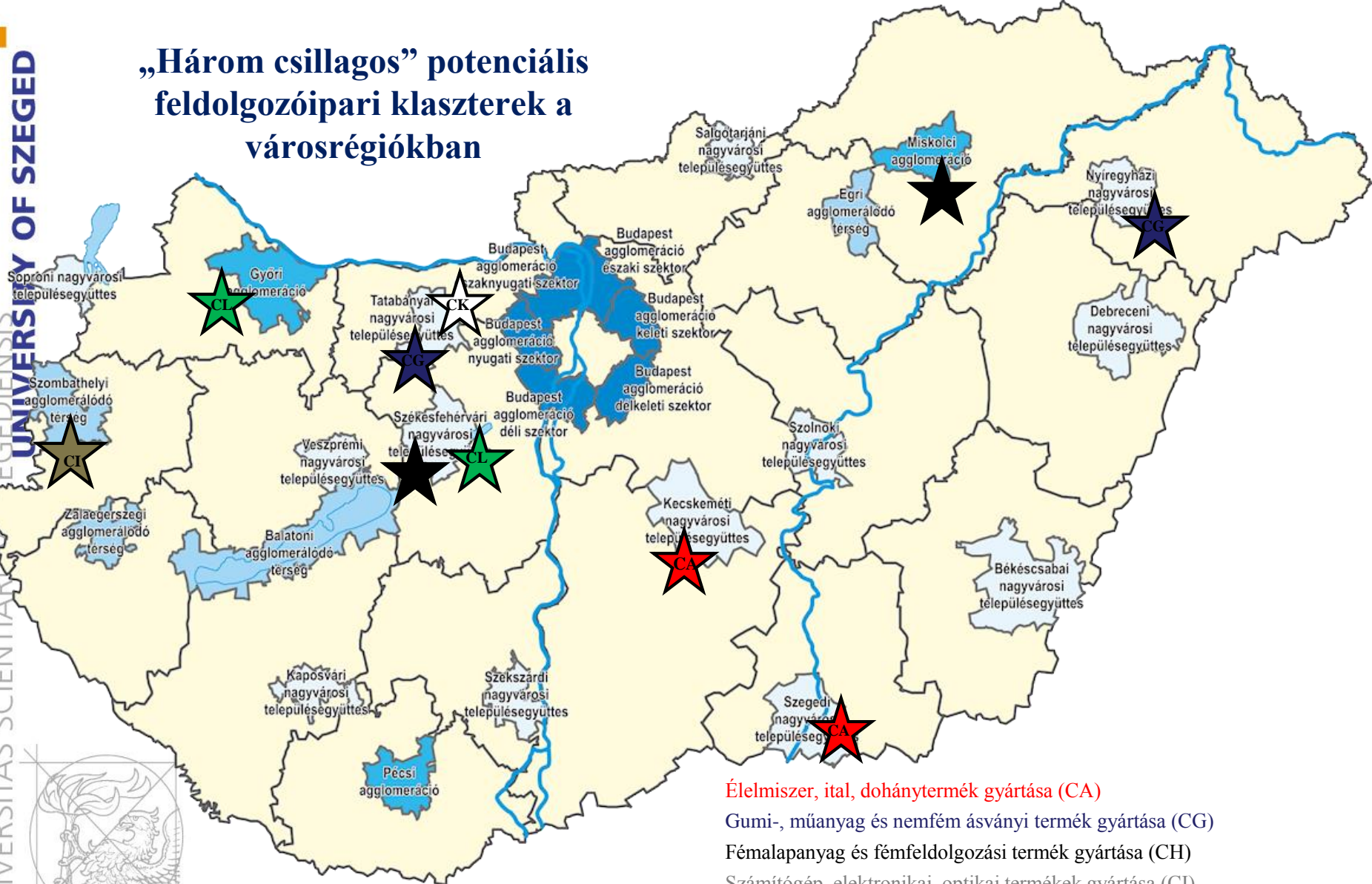
		CA Élel- miszer	CB textil	CC fa, papír	CD kocsz	CE vegy- ipar	CF gyógy- -szer	CG gumi	CH fém	CI számító -gép	CJ villamos b.	CK gépipar	CL jármű	CM Egyéb feldolg.
Budapesti	2005	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/*
	2010	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-	*/-/-
Győri	2005							*/*/*	*/*/*			-/*/*	*/*/*	
	2010							*/*/*	*/*/*				*/*/*	
Miskolci	2005								*/*/*					
	2010								*/*/*					
Pécsi	2005													
	2010		-/*/*								-/*/*			
Egri	2005									-/*/*	-/*/*			
	2010		-/*/*							-/*/*	-/*/*	-/*/*	-/*/*	
Szombathelyi	2005			-/*/*						*/*/*	-/*/*		-/*/*	-/*/*
	2010		-/*/*							*/*/*	-/*/*		-/*/*	-/*/*
Zalaegerszegi	2005	-/*/*												-/*/*
	2010		-/*/*						-/*/*	-/*/*				
Békéscsabai	2005	-/*/*												-/*/*
	2010	-/*/*	-/*/*	-/*/*						-/*/*				-/*/*
Debreceni	2005	*/*/*	-/*/*				-/*/*							-/*/*
	2010	*/*/*					-/*/*							
Kaposvári	2005													-/*/*
	2010	-/*/*									-/*/*			

Megj.: Méret / Specializáció (LQ) / Fókusz

Eredmények

		CA Élel- miszer	CB textil	CC fa, papír	CD kocsz	CE vegy- ipar	CF gyógy- szer	CG gumi	CH fém	CI számító -gép	CJ villamos b.	CK gépipar	CL jármű	CM Egyéb feldolg.
Kecskeméti	2005	*/*/*		-/*/-						-/*/-	-/*/-			
	2010	*/*/*		-/*/-							-/*/-			
Nyíregyházi	2005	-/*/*						*/*/*						
	2010		-/*/-					*/*/*		-/*/-				-/*/-
Salgótarjáni	2005							-/*/-	-/*/-		-/*/*	-/*/*		
	2010							-/*/-	-/*/*		-/*/*			
Soproni	2005		-/*/-											-/-/*
	2010	-/*/-												-/*/*
Szegedi	2005	*/*/*												-/-/*
	2010	*/*/*	-/*/-							-/*/-				
Szekszárdi	2005		-/*/-							-/*/-				-/-/*
	2010	-/*/*	-/*/-							-/*/-	-/*/-			
Székesfehérvári	2005								*/*/-	*/*/-		-/*/*	*/*/-	-/*/*
	2010								*/*/*	*/-/-			*/*/*	
Szolnoki	2005		-/*/*											-/-/*
	2010	-/*/*	-/*/*							-/*/-				
Tatabányai	2005							*/-/-		*/*/-	-/*/-	*/-/-		-/-/*
	2010							*/*/*		*/-/*		*/*/*		
Veszprémi	2005							-/*/-			-/*/-		-/*/-	
	2010							-/*/*		-/-/*	-/*/-	-/*/-		

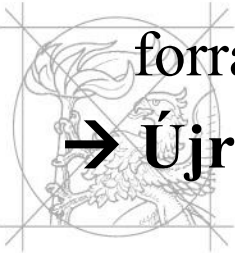
„Három csillagos” potenciális feldolgozóipari klaszterek a városrégiókban

- Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása (CA)
- Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása (CG)
- Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása (CH)
- Számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása (CI)
- Gép, gépi berendezés gyártása (CK)
- Járműgyártás (CL)

Következtetések

- 1.) **Hazai piacra termelő feldolgozóipari településegységek**, olyan **beszállító-domináns** iparágakkal (pl. élelmiszeripar), amelyek viszonylag egyszerű technológiákat használnak, kevésbé kvalifikált munkaerőt alkalmaznak és innovációs tevékenységeik legfőbb erőforrása a vállalatok saját tőkéje.
 - 2.) **Külföldi piacra termelő, kapcsolódó terméket gyártó feldolgozóipari településegységek**, olyan **termelés-intenzív iparágak (pl. gépipar)** vannak, amelyek szoros kapcsolatban vannak az ügyfeleikkel, fogyasztóikkal, és az innováció forrását gyakran az iparági-fogyasztói kapcsolatok jelentik.
- **Újraiparosítás (reindusztrializáció)**

Következtetések

3.) Kívülről-(FDI)-vezérelt és tudományalapú feldolgozóipari településegységek.

(3/a) ágazatok (pl. járműgyártás), amelyek szomszédos településegységekben koncentrálnak, és amelyek számára fontos az egyetemek, főiskolák, valamint az iparágon belüli és az iparágon kívüli (a kapcsolódó iparágakban lévő) partnerek földrajzi közelsége,

(3/b) másrészt azok az ágazatok (számítógépgyártás), amelyek térben szétszórtan helyezkednek el, és amelyek számára a felsőoktatási intézmények közelség nem szükséges, gyakran multinacionális cégek részlegei.

→ **Helyi beszállítói kör támogatása**

Köszönöm a figyelmet!

vas.zsofia@eco.u-szeged.hu